

Utformningens betydelse för interaktionerna på en lekplats

En jämförelse av barns och föräldrars sociala interaktioner
på en prefabricerad lekplats och en naturlekplats

Sofie Chesterson

Titel: Utformningens betydelse för interaktionerna på en lekplats:
En jämförelse av barns och föräldrars sociala interaktioner
på en prefabricerad lekplats och en naturlekplats

Engelsk title: The Impact of the Design on the Interactions in a Playground:
A Comparison of Children's and Parents' Social Interactions
in a Prefabricated Playground and a Natural Playground

© Sofie Chesterson

Handledare: Petter Åkerblom, SLU, institutionen för stad och land

Examinator: Lena Steffner och Rolf Johansson, SLU, institutionen för stad och land
SLU, Sveriges lantbruksuniversitet, fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap

Institutionen för stad och land, avdelningen för landskapsarkitektur

Omfattning: 15 hp

Nivå: Grundnivå G2E

Kurs: EX0725, Projekt i landskapsarkitektur

Landskapsarkitektprogrammet, Ultuna

Nyckelord: Mötesplats, naturlekplats, prefabricerad lekplats, social interaktion, utformning

Omslagsbild t.v.: Höganäsparkens lekplats (Författaren, 2018-08-09)

Omslagsbild t.h.: Vasaparkens lekplats (Publiceras med tillstånd av Uppsala kommun)

Publiceringsår: 2018

Publiceringsort: Uppsala

Elektronisk publicering: <https://stud.epsilon.slu.se/>

Sammandrag

En lekplats utgör ofta en viktig mötesplats för såväl barn som vuxna. Liksom för alla offentliga miljöer, påverkar utformningen hur dess besökare interagerar och samspelar med varandra. På vilket sätt och i vilken utsträckning är dock förhållandevis oklart, då de befintliga kunskaperna i ämnet är begränsade.

Syftet med uppsatsen är att påvisa hur sociala interaktioner bland barn och föräldrar skiljer sig åt mellan en naturlekplats och en syntetiskt utformad, prefabricerad lekplats. Detta för att öka kunskaperna, dels om hur karaktären på en lekplats påverkar dess besökare, och dels om hur lekplatser bör utformas för att utgöra goda mötesplatser. Undersökningen har utförts med hjälp av strukturerade observationer på två kontrasterande lekplatser, vartefter de respektive resultaten har sammanställts och analyserats.

Resultatet har, efter jämförelse av den relativa förekomsten av interaktioner på lekplatserna, visat på två framträdande skillnader mellan lekplatsernas respektive potential som mötesplats. Den ena är att den prefabricerade lekplatsen utgör en bättre mötesplats än naturlekplatsen, för interaktioner föräldrar emellan. Den andra är att naturlekplatsen istället utgör en bättre mötesplats än den prefabricerade, för interaktioner där barn och föräldrar möts. Båda lekplatserna har visat sig fungera väl som mötesplatser för interaktioner barn emellan.

Abstract

A playground often provides an important venue for children as well as adults. Like all public environments, its design influences how its visitors interact with each other. In what way and to what extent, however, is relatively unclear, as the existing knowledge in the subject is limited.

The purpose of this essay is to demonstrate how social interactions amongst children and parents differ between a natural playground and a synthetically designed, prefabricated playground. This has been done in order to increase the knowledge, partly of how the character of a playground affects its visitors, and partly of how playgrounds should be designed to make good venues. The study has been accomplished using structured observations at two contrasting playgrounds, after which the respective results have been compiled and analyzed.

After comparison of the relative occurrences of interactions in the playgrounds, the result has shown two distinct differences between the respective potential of the playgrounds as a meeting place. One is that the prefabricated playground is a better venue in quantity than the natural playground, when it comes to interactions between parents. The other is that the natural playground instead represents a better venue in quantity than the prefabricated one, when it comes to interactions between children and parents. Both playgrounds have proven to serve well as meeting places, when it comes to interactions between children.

Innehåll

Introduktion.....	5
Bakgrund	5
Barns sociala behov	5
Föräldrars sociala behov	6
Lekplatser som mötesplatser	7
Utformningens påverkan på sociala interaktioner	7
Syfte och frågeställning	8
Avgränsningar.....	9
Metod	9
Observationer	9
Val av lekplatser	9
Sociala situationer	10
Provobservationer.....	11
Utförande.....	11
Jämförelsemetod	12
Resultat	12
Höganäsparkens lekplats	12
Utformning.....	12
Sociala situationer	12
Exempel på lekplatsbesök.....	13
Vasaparkens lekplats.....	14
Utformning.....	14
Sociala situationer	14
Exempel på lekplatsbesök.....	15
Jämförelse mellan lekplatserna	15
Sociala situationer	15
Övriga observationer	16
Sammanfattning	17
Diskussion	17
Resultatdiskussion.....	17
Interaktioner barn emellan.....	17
Interaktioner föräldrar emellan.....	17
Interaktioner mellan barn och föräldrar	18
Sammanfattning	18
Metoddiskussion	19
Vidare frågeställningar	19
Referenser.....	20

Introduktion

Offentliga mötesplatser har, såväl historiskt som i modern tid, spelat en viktig roll för den sociala hållbarheten. Senare tids forskning har kunnat visa att människors hälsa och beteenden påverkas av hur urbana miljöer utformas. Detta har gjort skapandet av attraktiva utemiljöer till en betydande del i arbetet med att forma socialt hållbara städer (The Habitat Agenda 1996 se Tunhielm 2013, s. 2).

Med den inflyttning och förtätning som sker, råder inga tvivel om att allt fler vill bosätta sig i städer idag. Urbana mötesplatser får därför en allt viktigare roll att sammanföra människor (Cars 2012 se Tunhielm 2013, s. 2), och att skapa tolerans och förståelse mellan olika människor och kulturer. För att bygga attraktiva städer blir således arbetet med de offentliga mötesplatsernas fysiska utformning en väsentlig del (Tunhielm 2013, s. 2).

För många stadsbor utgör lekplatsen en viktig mötesplats. Där kan människor i olika åldrar träffas och integreras, och dess sociala funktion bidrar till att minska anonymiteten såväl barn som vuxna emellan (Mariestads kommun 2017, s. 7). Trots det, finns ringa forskning om hur lekplatsers utformning påverkar deras socialt sammanförande egenskaper. Många rekommendationer finns om vilka fysiska funktioner en lekplats ska rymma, såsom möjligheter att klättra, gunga, springa, och så vidare, men få om hur uppbyggnad och utformning ska utföras för att optimera dess funktion som mötesplats. Förbättrade kunskaper på området är således viktiga för att öka lekplatsens sociala värde i samhället.

Då det på senare år har diskuterats intensivt, dels om huruvida de syntetiskt utformade, prefabricerade lekplatsernas standardisering hämmar barns utveckling, och dels om betydelsen av natur för barns psykiska och fysiska hälsa, går den här studien ut på att jämföra hur de sociala interaktionerna påverkas av en syntetisk utformning respektive en naturlig. Metoden är att jämföra den relativa förekomsten av sociala interaktioner bland barn och föräldrar, mellan en prefabricerad lekplats och en naturlekplats.

Lekplatser som främjar socialt samspel utgör viktiga miljöer i samhället, såväl globalt som i Sverige. Kunskaper om hur dessa bör utformas, är relevanta för alla som arbetar med att planera och gestalta offentliga miljöer, inte minst landskapsarkitekter. Med den förtätning som sker av städer idag är dessa kunskaper nu viktigare än någonsin.

Den första delen i den här studien utgörs av en sammanfattning av den befintliga kunskapen i ämnet, och klargör uppsatsens syfte, frågeställning och avgränsningar.

Bakgrund

Såväl barn som föräldrar har behov av att träffa andra människor. För många är lekplatser uppskattade mötesplatser och, liksom för alla platser, påverkar deras utformning de sociala interaktioner som uppstår.

Barns sociala behov

Små som stora barn har behov av samspel med andra barn och vuxna, och ofta är det genom lek som social utveckling sker. Redan som nyfödda lär sig barn att interagera, ofta då med sina föräldrar, i lekar som ”tittut”. När barn är mellan ett och tre år uppskattar de att leka nära andra barn i samma ålder, och även om de oftast inte leker direkt med varandra, utan bredvid varandra, utvecklar de sina

sociala förmågor genom att ta efter och härma både barn och vuxna. Barn i tre- till femårsåldern leker både med och bredvid varandra, ofta i par eller i små grupper. Bland barn i den här åldern är fantasilekar vanliga, och det finns ofta ett intresse av att betrakta äldre barn som leker. Det är också i den här åldern som barn börjar lära sig att turas om och lösa konflikter. Barn mellan fem och sju år uppskattar att leka i grupp, ofta rollekar, men har fortfarande behov av att också leka själva. Vid sju till tio års ålder leker barn ofta i större grupper och med tydliga regler, och i den här åldern har de lärt sig att själva uppfinna egna lekar med regler som de bestämmer gemensamt (Alsand, 2018).

”Barns hela personlighet utvecklas i leken. De utvecklas socialt i samspel med andra och känslomässigt då de lär sig att förstå sina egna och andras känslor. De utvecklas även intellektuellt då de tolkar världen och gör den begriplig samt motoriskt genom att i leken hoppa, springa och klättra. Barn bearbetar tankar och känslor genom sin lek, både positiva erfarenheter, men även sådant som kan vara svårt” (Rädda barnen u.å.).

Det hävdar barnpsykologen Sofia Bidö, som menar att leken är helt avgörande för ett barns utveckling. Hon förklarar att lek är ett litet barns främsta språk, och att barn genom att leka gör sin värld begriplig. Bidö påpekar också att det är genom leken som vuxna kan lära sig förstå barns tankar och känslor (Rädda barnen u.å.).

Den för barn och föräldrar gemensamma leken har stor betydelse för familjelivet, då den underlättar samarbete och stärker relationerna inom familjen. Uteblir föräldrars närvaro i leken, kan barn, i allvarliga fall, utveckla beteendestörningar (Yle 2018). Känner de sig inte sedda kan de, bland mycket annat, bli aggressiva, självdestruktiva eller klängiga. I leken med föräldrar kan barn vara och visa sig själva, på sina egna villkor, något som stärker dem samtidigt som föräldrarna ges en möjlighet att lära känna dem (Juul u.å.). Forskning har visat att så lite som femton minuters lek om dagen bidrar till såväl en direkt förbättrad relation mellan barn och förälder, som minskade bråk och konflikter inom familjen (Rädda barnen u.å.).

Barnpsykologen Birgitta Ericsson framhåller dock att det kan finnas en direkt fördel för barn med att föräldrar inte deltar i leken, exempelvis vid ett lekplatsbesök. Detta eftersom den rikliga stimulans som barn får idag, ökar vikten av att de får tid att vara själva (Sydsvenskan 2009). Då även vuxna har behov av egentid, förklarar psykologen Malin Alfvén och journalisten Kristina Hofsten, båda med lång erfarenhet av barn och deras utveckling, att barn kan dra nytta, även indirekt, av att föräldrar inte deltar i leken. Detta genom föräldrarnas ökade välmående som avspeglar sig i bemötandet gentemot barnen. Föräldraskapet är ofta krävande och det är därför viktigt att föräldrar tar sig tid till återhämtning genom att rå om sina egna intressen. Att föräldrar ibland kopplar av eller umgås med andra vuxna, istället för att enbart delta i sina barns aktiviteter, kan med andra ord generera fördelar för såväl barnen som föräldrarna (Alfvén & Hofsten 2010, ss. 81-82).

Föräldrars sociala behov

På bara ett par år har två stora digitala mötesplatser etablerats i syfte att förenkla för småbarnsföräldrar att träffa andra i samma livssituation. Det tyder på att det finns ett behov av sociala interaktioner inom målgruppen. De respektive grundarna till de digitala plattformarna förklarar att livet som småbarnsförälder lätt blir ensamt (Hofflander 2016; Mynewsdesk 2018).

I offentliga miljöer är det många gånger på lekplatsen som föräldrar knyter kontakter. Märit Jansson, universitetslektor i landskapsplanering, konstaterar att många föräldrar väljer lekplats utifrån möjligheterna att träffa och umgås med andra barn och föräldrar. Jansson förklarar också att föräldrar, trots att de väljer att besöka lekplatser främst för sina barns skull, ofta spenderar mer tid på lekplatser där de själva trivs (Jansson 2013).

Lekplatser som mötesplatser

En kommun som värderar sina lekplatser högt är Mariestads, och i kommunens *Lekplatsprogram* från 2017 betonas vikten av lekplatsens funktion som mötesplats i en stadsdel. Där konstateras att den har en roll som social knutpunkt, dels barn emellan, men också föräldrar emellan, och att den uppfyller sociala syften för människor i alla åldrar. Om den utformas väl främjar den kontakten mellan såväl kulturer som generationer, och om den rymmer trivsamma sittplatser omgivna av vackra miljöer, bjuder den in människor att vistas och umgås där under en längre tid (Asp 2017). Johan Faskunger understryker, också han, lekplatsens sociala betydelse, då han skriver för Statens folkhälsoinstitut i *Barns miljöer för fysisk aktivitet: samhällsplanering för ökad fysisk aktivitet och rörelsefrihet hos barn och unga*. Han framhåller att lekplatser utgör några av de viktigaste mötesplatserna i samhället, och förklarar att attraktiva, barnvänliga platser kan befrämja sociala relationer, integration och sammanhållning (Faskunger 2008 se Chatti 2013, s. 20).

Utformningens påverkan på sociala interaktioner

Enligt Jan Gehl, professor i stadsplanering, är de tre viktigaste aspekterna, och grundförutsättningen för en bra mötesplats, att den erbjuder goda möjligheter att se, höra och prata. Han skriver också, liksom Mariestads kommun, att bra sittplatser är nödvändiga för att människor ska vilja vistas länge på en plats (Gehl 2010 se Lazar 2017, s. 5). För att en lekplats ska utgöra en bra mötesplats för både barn och föräldrar behöver den rymma egenskaper som tilltalar båda grupper. För barn innebär det i första hand en miljö som lockar till lek, medans föräldrar vill kunna umgås över mer stillsamma aktiviteter.

”Grundläggande för en lekstimulerande miljö är att den utstrålar harmoni. [...] Väggar och inredning bör hålla en låg och lite intetsägande profil. Barnens lek ska färgsätta och befolka utrymmena” (Granberg 2003, s. 94).

Så skriver småbarnspedagogen Ann Granberg i boken *Småbarnslek – en livsnödvändighet*. När hon tar upp vad som gäller specifikt för lekmiljöer utomhus, förklarar hon att de bör erbjuda element som stimulerar och utmanar alla grovmotoriska rörelser. De bör bland annat rymma redskap som bjuder in att krypa igenom, klättra på, dra i och skjuta på, stora ytor för exempelvis springande och ringlekar, ojämnheter i underlag såsom sluttningar, stora stenar och sandlådekanter för bland annat balansövningar, och undanskymda vrår uppbyggda av förslagsvis buskar (Granberg 2003, s. 100)..

Många lekplatser som anläggs idag är prefabricerade, vilket innebär att de till stor del utgörs av lekredskap som levereras klara för montering. De är också utformade efter säkerhetsstandarder, något som gör dem förhållandevis säkra att leka på (Nordahl 2011, s. 3). Det är till stor del föräldrars efterfrågan på säkra lekplatser som har lett till att prefabricerade lekplatser är vanliga idag. Rimligheten i det är dock oklar, dels då barn sällan leker med farligare saker än de kan hantera, och dels då de ofta använder lekredskapen på andra sätt än de är

tilltänkta, något som kan undergräva säkerhetsåtgärderna och dessutom utgöra en falsk trygghet. Med standardiserade lekplatser finns också risken att barn inte upplever dem som stimulerande eller utmanande nog, och istället styr leken till betydligt farligare platser (Moore et al. 1992; Nilsson 1970 se Nordahl 2011, ss. 4-5).

Fredrika Mårtensson, som doktorerat i miljöpsykologi och länge har forskat på barns utelek i förskolan, anser att de missriktade säkerhetsaspekter, som ofta får ta över vid planeringen av lekplatser idag, leder till torftiga lekmiljöer. Hon framhåller särskilt att avsaknaden av löst material, som exempelvis grenar, är bekymmersam, då det är ett viktigt inslag i barns lek (Mjöberg u.å.). Detaljrikedom och gott om löst material på en lekplats har, enligt Mårtenssons studier, en positiv effekt på barns samarbetsförmåga och lekens stämning (Lärarnas tidning 2004).

Utöver uppbyggnad och material, utgör färger ofta en framträdande skillnad mellan prefabricerade lekplatser och naturlekplatser. Då färger stimulerar reaktioner och känslor hos barn, är det en viktig faktor för deras upplevelse av en plats. Skolgårdsforskaren Wendy Titman, som har intervjuat barn om vilka element i utemiljön som de uppskattar, menar att de överlag uppfattar det som negativt med onaturliga färger i sin omgivning. Hon slår också fast att yngre barn dras till starkare färger, såsom rött och rosa, medans äldre föredrar naturliga färger, såsom grönt, brunt och vitt (Titman 1994).

Natur har en positiv inverkan på människors fysiska och psykiska hälsa, och natur vid lekplatser är inget undantag. Professor i landskapsarkitektur Patrik Grahn har bedrivit omfattande forskning om betydelsen av naturupplevelser för människans välbefinnande, och hans studier visar att barn i hög grad gynnas av att leka i naturmiljöer. Mest givande är miljöer som rymmer både lekplats och natur. Grahn har kunnat visa att denna kombination är särskilt värdefull för barns sociala framsteg (Grahn 1985 se Stockholms stad 2007, s. 5).

Också lekplatsbesökande föräldrars sociala interaktioner påverkas av utformningen. I sitt examensarbete skriver numera landskapsarkitekt Hanna Chatti om lekplatser som gröna mötesplatser. Där konstaterar hon att en lekplats bör erbjuda möjligheter för de vuxna att delta i barnens lek, och att det är särskilt viktigt för föräldrar att den rymmer sittplatser med god översikt, eftersom de vill kunna ha uppsikt över sina barn. Hon förklarar vidare att en lekplats bör stimulera lugna aktiviteter, såsom att umgås, äta, spela spel, blicka ut över vackra omgivningar och vila, för att även vuxna ska kunna ta del av dess funktion som mötesplats (Chatti 2005, s. 52).

Syfte och frågeställning

Syftet med den här uppsatsen är att jämföra förekomsten av sociala interaktioner på en syntetiskt utformad, prefabricerad lekplats med den på en naturlekplats. Ökade kunskaper kring hur utformningen påverkar samspel mellan lekplatsbesökare kan bidra till utveckling i arbetet med att gestalta och anlägga goda såväl lekmiljöer som mötesplatser för alla.

Således lyder frågeställningen för studien: Hur skiljer sig den relativa förekomsten av barns och föräldrars sociala interaktioner mellan en syntetiskt utformad lekplats och en naturlekplats?

Jämförelsen utförs med fokus på samspel dels barn emellan, dels föräldrar emellan och dels barn och föräldrar emellan.

Avgränsningar

Undersökningen är begränsad till två lekplatser, Höganäsparkens prefabricerade lekplats och Vasaparkens naturlekplats, i Uppsala. Den fokuserar på den relativa kvantiteten av de interaktioner som uppstår bland föräldrar och barn på lekplatserna. Aktiviteten hos vuxna som besöker lekplatsen utan barn, samt hos barn som besöker lekplatsen utan sällskap av vuxna, noteras dock inte, och ringa hänsyn tas till genus och ålder.

Metod

Den här studien bestod av två delar, varav den första var att genom observation samla in data över interaktioner vid vardera lekplats, och den andra att jämföra insamlad data.

Observationer

Som metod valdes planerad och strukturerad observation, då den är lämplig för att studera beteenden utan att påverka dem och sannolikt genererar tillförlitliga resultat (Kylén 2004, s. 42). Jag beslutade att agera utomstående observatör för att orsaka minimal påverkan på besökarna vid utförandet (Kylén 2004, s. 99). Efter att ha studerat befintlig kunskap om barns utelek, förbereddes observationerna. Dels valdes lekplatser och upprättades ett observationsschema, dels beslutades vilka sociala situationer som jämförelsen skulle fokusera på och hur observationsblanketterna skulle utformas. Som kontroll gjordes också två provobservationer, varefter observationerna för jämförelsen genomfördes.

Val av lekplatser

Efter mina år i Uppsala hade jag redan vid kandidatarbetets början en idé om att låta Vasaparkens lekplats utgöra den ena för jämförelsen. Jag var dock inte klar över om det fanns andra naturlekplatser som skulle lämpa sig lika bra eller bättre. Vilken lekplats som skulle stå för den syntetiska utformningen hade jag ingen aning om. Efter informationssökningar på Google och Uppsala kommun, besökte jag därför såväl naturlekplatser som traditionella syntetiska i staden. Jag kom fram till att Vasaparken, som initialt förmodat, var den bäst lämpade naturlekplatsen, och att Höganäsparkens lekplats var den mest passande syntetiska. Valet av dessa två lekplatser grundades på flera skäl. Dels på att de, i hög grad och med avseende på funktion, har likartad utrustning och en nära geografiska placering. Båda lekplatserna rymmer gungställning, lekborg, balansgång, fjädergunga, barnbord och –stolar, och sandlåda, är belägna i stadsmiljö i norra Uppsala på likartade avstånd från stadskärnan, och ligger såväl intill ett grönområde och ett bostadsområde som nära en stor väg. Dels är de också relativt lika storleksmässigt, och min uppfattning, då jag besökte lekplatserna, var att båda är utformade med förhållandevis hög omsorg.

Särskilt viktigt för beslutet var emellertid att lekplatserna tydligt uttrycker karaktärerna ”syntetisk” respektive ”naturlig”. Höganäsparkens lekplats utgörs

främst av industriellt framställda material, så som plast och metall, samt plywood, och går i starka, målade färger och strikta former. Vasaparkens lekplats, däremot, är uppbyggd av i första hand naturmaterial, såsom trä och natursten. Merparten av de byggda elementen är vare sig sågade eller målade och följer således naturmaterialens egna former och färger. Väsentligt för valet var naturligtvis också att lekplatserna var välbesökta nog för att jag skulle kunna samla in tillräckligt empiriskt material.

För att få ut ett resultat som var representativt över tid och för en mångfald av lekplatsbesökare, upprättades ett observationsschema för vilka veckodagar och klockslag som undersökningen skulle genomföras. Jag beslutade att observationerna skulle utföras vid fyra besök om två timmar på respektive lekplats, på olika veckodagar och vid olika tidpunkter.

Första observationsvecka	
Onsdag kl. 09.30-11.30	Vasaparkens lekplats
Torsdag kl. 17.30-19.30	Höganäsparkens lekplats
Lördag kl. 13.00-15.00	Vasaparkens lekplats
Söndag kl. 10.00-12.00	Höganäsparkens lekplats
Andra observationsvecka	
Onsdag kl. 09.30-11.30	Höganäsparkens lekplats
Torsdag kl. 17.30-19.30	Vasaparkens lekplats
Lördag kl. 13.00-15.00	Höganäsparkens lekplats
Söndag kl. 10.00-12.00	Vasaparkens lekplats

Observationsschemat var utformat så att båda lekplatserna skulle observeras under samma veckodagar och klockslag.

Sociala situationer

För att enkelt kunna läsa av och jämföra resultaten på de respektive lekplatserna, utformades en strukturerad observationstabell, inspirerad av Jan-Axel Kyléns *Att få svar* (Kylén 2004, s. 109). I enlighet med Alan Brymans *Samhällsvetenskapliga metoder* upprättades generella och icke överlappande kategorier (Bryman, 2011 s. 267), vilkas relativa förekomst skulle noteras. Jag valde att kalla de olika kategorierna för sociala situationer, istället för sociala interaktioner, då jag även noterade när barn och föräldrar agerade enskilt. Vid de senare situationerna lät jag betraktande av andra människor inkluderas. Då jag inte alltid kunde avgöra om de vuxna som studerades var barnens föräldrar, benämndes alla vuxna, som anlände tillsammans med ett eller flera barn, föräldrar.

För interaktioner barn emellan och föräldrar emellan skapades två respektive kategorier, umgänge i par och umgänge i grupp. För interaktioner mellan barn och vuxna etablerades fyra kategorier, över spannet från umgänge mellan ett barn och en förälder till umgänge mellan två eller fler barn och två eller fler föräldrar. Det slutgiltiga valet av kategorier gjordes efter en provobservation vid vardera lekplats, vid vilka jag upplevde dels att så få noteringar som möjligt gav bättre reliabilitet, dels att de kategorier som sedan valdes var tillräckliga. Om jag skulle ha missbedömt kategoriernas lämplighet, och för att kunna anteckna övriga iakttagelser som jag upplevde relevanta, lades en kategori till för övriga noteringar. För att kunna strukturera resultatet för observationerna skapades även utrymme på blanketterna för anteckningar om aktuell lekplats, datum och tid.

Lekplats _____ Datum _____ Starttid _____

min	1B	2B	≥3B	1F	2F	≥3F	1B + 1F	≥2B + 1F	1B + ≥2F	≥2B + ≥2F	Övriga noteringar
0											
5											
10											
15											
...											
105											
110											
115											
120											

En nedkortad version av den mallstruktur som användes på observationsblanketterna.

För att spara plats på blanketterna fick kategorierna förkortningar, vilka utläses på följande vis:

- » 1B - Enskild aktivitet, barn
- » 2B - Interaktion mellan två barn
- » ≥3B - Interaktion mellan tre eller fler barn
- » 1F - Enskild aktivitet, förälder
- » 2F - Interaktion mellan två föräldrar
- » ≥3F - Interaktion mellan tre eller fler föräldrar
- » 1B + 1F - Interaktion mellan ett barn och en förälder
- » ≥2B + 1F - Interaktion mellan två eller fler barn och en förälder
- » 1B + ≥2F - Interaktion mellan ett barn och två eller fler föräldrar
- » ≥2B + ≥2F - Interaktion mellan två eller fler barn och två eller fler föräldrar.

Provobservationer

Innan observationerna påbörjades, utfördes en provobservation på vardera lekplats, för att se om den planerade metoden var tillförlitlig. Vid dessa två tillfällen kontrollerades dels att valet av lekplatser var lämpligt i praktiken såväl som i teorin, dels att observationsschemat var adekvat uppställt, och dels att observationsblanketten och valet av sociala situationer var väl avvägda för att uppfylla syftet med studien. Provobservationerna resulterade i en ändring av observationsschemat, där observationspassen förlängdes från en timme till två, för att jag skulle kunna ta del av såväl långa som korta besök från början till slut och därigenom få en bättre helhetsuppfattning av besöken. De ledde också till ett mer koncentrerat antal sociala situationer att notera, samt till upprättande av principen att inte notera situationer som jag inte kände mig säker på.

Utförande

Vid observationerna placerade jag mig så att jag satt tillräckligt nära vardera lekplats för att enkelt kunna överblicka hela området, men samtidigt avsides nog att orsaka minimal påverkan på lekplatsbesökarna. Jag ville i minsta möjliga mån hämma dem att nyttja lekplatsen som om jag inte var där. Avsikten var att få fram ett med verkligheten så väl överensstämmande resultat som möjligt.

När varje observationspass började såg jag mig omkring på lekplatsen och noterade på observationsblanketten hur många av varje social situation som tog plats i det ögonblicket. Därefter lät jag ett alarm på min telefon påminna mig var

femte minut om att upprepa proceduren under två timmars tid. För att ha insikt i alla lekplatsbesökares sällskap noterades endast de barn och föräldrar som jag hade sett anlända till lekplatsen. De lekplatsbesökare som redan var på plats vid tiden för observationspassens början antecknades alltså inte. Då övriga noteringar gjordes som kunde vara av relevans för undersökningen antecknades de, som tidigare nämnts, i syfte att få en mer övergripande bild av det sociala samspelet på lekplatserna.

Jämförelsemetod

För att jämföra de sociala situationerna mellan de två lekplatserna, räknades förekomsten av de olika situationerna ut för respektive lekplats. Den procentuella förekomsten av situationerna sammanställdes sedan och presenterades grafiskt i form av två cirkeldiagram. Jämförelsen mellan dem förtydligades därefter i ett stapeldiagram, och resultatet kunde sedan läsas av på ett adekvat sätt.

Resultat

Resultatet för studien består dels av beskrivningar och sammanställningar av de observationer som gjordes på de båda lekplatserna, och dels av jämförelser mellan dem.

Höganäsparkens lekplats

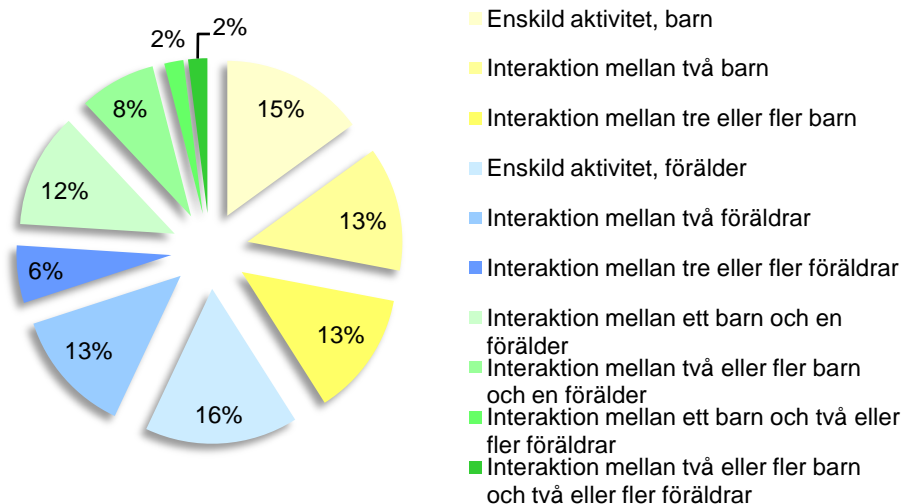
Resultatet av observationsundersökningen på den prefabricerade lekplatsen i Höganäsparken utgörs av en kortare beskrivning av utformningen, en sammanställning av de sociala situationer som uppstod vid observationerna, och slutligen ett exempel på hur ett för lekplatsen typiskt besök kan se ut.

Utformning

Höganäsparkens lekplats är uppbyggd till övervägande del av syntetiskt färgade inslag. Lekutrustningen är huvudsakligen konstruerad av metall, plywood och plast och går i rött, mörkgrönt, klargrönt, gult, blått och träfärgat. Markmaterialet utgörs av gummi-asfalt och går i mintgrönt, gult, orange och rött. Där finns en sandlåda som avskiljs av omålade träkubbar, och skyltar med naturliga illustrationer av fjärilens livscykel, men utöver dem är det få inslag som är naturligt gestaltade. Parkvegetation omger platsen men samspekar inte i någon större utsträckning med lekplatsens utformning.

Sociala situationer

Vid observationerna framgick det att det var enskilda aktiviteter hos föräldrar och barn som var vanligast förekommande på den syntetiskt utformade lekplatsen. Därefter följde interaktioner mellan barn av varierande antal, mellan två föräldrar, och mellan ett barn och en förälder. Mindre vanligt var interaktioner mellan flera barn och en förälder, och interaktioner mellan tre eller fler föräldrar. Allra minst förekommande var interaktioner mellan ett barn och flera föräldrar, och mellan flera barn och flera föräldrar.

Figur A. Cirkeldiagrammet visar hur stor andel varje typ av social situation utgjorde av alla de som noterades på Höganäsparkens lekplats. För ökad tydlighet presenteras de situationer där barn agerade för sig i gult, de där föräldrar agerade för sig i blått, och interaktioner mellan föräldrar och barn i grönt.

Besöken på lekplatsen tedde sig förhållandevis likartade. Det var oftast en förälder som kom till lekplatsen med ett eller två barn, men det hände att två föräldrar kom dit gemensamt tillsammans med barnet eller barnen. De flesta föräldrar, framförallt de som besökte parken som ensam förälder, satt mestadels och betraktade barnen på avstånd, utan att interagera med dem i någon större utsträckning. En del föräldrar stod dock upp och betraktade barnen på håll. Bland dessa var det några som stod en liten bit ifrån och pratade i princip kontinuerligt med sina, oftast då enskilt lekande, barn, och några som följde barnen strax bakom som säkerhet eller stöd. Vid några tillfällen deltog föräldrar aktivt i barnets eller barnens aktivitet, såsom exempelvis att gunga fjädergunga eller leka lekar som "kull".

Exempel på lekplatsbesök

Ett typiskt besök på den här lekplatsen såg ut som följer. En förälder och två barn anländer till lekplatsen. Föräldern ser att barnen kommer igång och leker och sätter sig därefter på en bänk eller sittvänlig lekutrustning. Sittandes sysselsätter sig sen föräldern med att betrakta barnen, hålla på med en smartphone eller prata med andra föräldrar. Inledningsvis springer det yngre barnet efter det äldre, vartefter det yngre så småningom följer det äldres exempel och börjar utforska lekplatsen på egen hand. Efterhand interagerar ofta barnen med andra barn och bildar grupper, mestadels om två bland de yngre och om tre eller fler bland de äldre. Bland de äldre händer det att upp till åtta barn interagerar i gemensamma aktiviteter. Det yngre barnet byter oftare social situation än det äldre och varvar mellan enskild aktivitet, interaktion med ett annat barn och interaktion med en förälder. Det äldre interagerar större delen av tiden med andra barn men har emellanåt kortare stunder av enskild aktivitet. Efter en tid kallar föräldern på barnen och de lämnar lekplatsen.

Vasaparkens lekplats

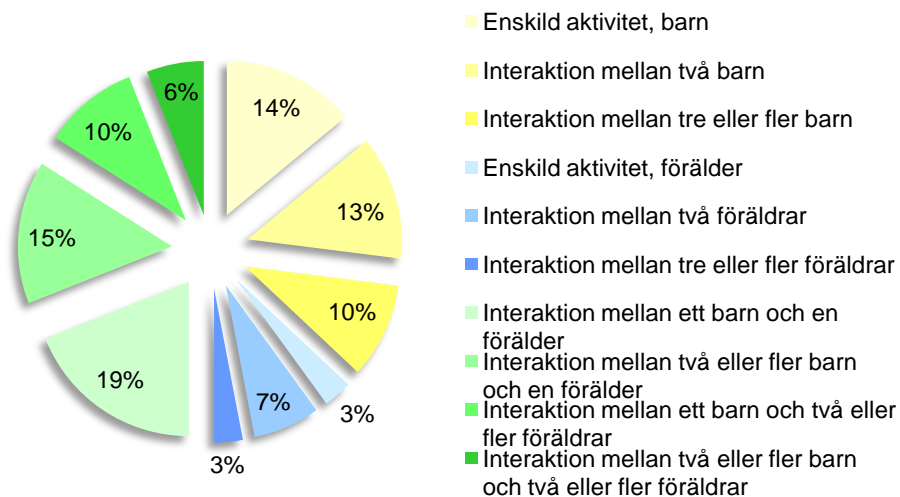
Resultatet av observationsundersökningen på naturlekplatsen i Vasaparken utgörs av en kortare beskrivning av utformningen, en sammanställning av de sociala situationer som uppstod vid observationerna, och slutligen exempel på hur två för lekplatsen typiska besök kan se ut.

Utformning

Vasaparkens lekplats var, då observationerna utfördes, en naturlekplats uppbyggd av främst omålat trä, natursten och vegetation. Större delen av lekutrustningen, såsom klätterställning, gungställning och balansgång, utgjordes av oregelbundet lätt böjda trästockar. Mindre naturligt utformade inslag fanns, såsom fjädergungor, rep och rutschkana, men de var i minoritet. Träflis och sand utgjorde stora delar av markmaterialet och det fanns stigar av träplankor och markavskiljare av träkubbar som varierade höjdmässigt med någon eller några decimeter. Vegetation i form av träd, buskar och perenner ramade in lekplatsen och bidrog med rumslighet och skugga, och ett träd användes som klätterträd.

Sociala situationer

I Vasaparken var den sociala situation som oftast uppstod, interaktion mellan ett barn och en förälder. Relativt vanligt var också interaktioner mellan flera barn och en förälder, enskilda aktiviteter bland barn och interaktioner mellan två barn. Därefter kom interaktioner mellan tre eller fler barn och mellan ett barn och flera föräldrar. Mindre vanligt var interaktioner mellan två föräldrar och mellan flera barn och flera föräldrar, och allra minst förekommande var enskilda aktiviteter hos föräldrar och interaktioner mellan tre eller fler föräldrar.

Figur B. Cirkeldiagrammet visar hur stor andel varje typ av social situation utgjorde av alla de som noterades på Vasaparkens lekplats. Liksom i Figur A presenteras de situationer där barn agerade för sig i gult, de där föräldrar agerade för sig i blått, och interaktioner mellan föräldrar och barn i grönt.

Besöken var av förhållandevis varierande karaktär på naturlekplatsen. Det var vanligt att sällskapen bestod av ett barn och en förälder, två barn och en förälder och ett eller två barn och två föräldrar, men det förekom också ofta att tre eller

fler föräldrar med barn i olika antal anlände tillsammans till lekplatsen. Föräldrarna deltog mestadels i framförallt de yngre barnens aktiviteter, vissa under hela besöket, andra tog mindre pauser som oftast utgjordes av interaktion med en annan förälder. Det var sällan en förälder agerade enskilt en längre stund. När barnen lekte för sig var det vanligt att de lekte enskilt, två och två, eller tre och tre. Ibland interagerade fyra till fem barn samtidigt, men några större grupper än så var ovanliga. Interaktionerna mellan barnen skedde mestadels inom sällskapen, men det hände också förhållandevis ofta att ett eller ett par, vanligen yngre, barn anslöt sig till andra enskilda eller grupper av barn.

Exempel på lekplatsbesök

Ett av de mer typiska besöken på naturlekplatsen kunde se ut på följande sätt. En förälder och ett eller två barn anlände till lekplatsen. Föräldern ställer ifrån sig eventuell barnvagn eller väska och följer sedan barnet, det yngre vid två barn, som säkerhet eller stöd, i dess aktiviteter under större delen av besöket. Vid besök med två barn uppstår återkommande stunder av interaktion mellan alla tre, men sällskapet delar sen oftast upp sig igen vartefter som det äldre barnet rör sig vidare i snabbare takt än det långsammare yngre barnet. Barnet eller barnen ägnar sig förhållandevis länge åt en aktivitet innan det går vidare till nästa, och interaktioner sker främst inom sällskapet. Efter en tid lämnar sällskapet lekplatsen.

Ett annat typiskt besök såg ut som följer. Ett sällskap om två föräldrar och två till fyra barn kommer till lekplatsen och placerar barnvagnar och väskor vid ett bänkbord. Medan de äldre barnen leker mestadels självständigt, antingen enskilt eller i en mindre grupp beroende på antalet barn i sällskapet och deras åldrar, varvar sedan föräldrarna gemensamma interaktioner med det yngsta barnet eller de yngsta barnen dels med att dela upp sig så att en av föräldrarna sätter sig vid bänkbordet med något eller några av barnen medan övriga fortsätter med lekaktiviteter, och dels med interaktioner endast föräldrarna emellan, ibland ståendes i närheten av barnen, ibland sittandes vid bänkbordet. Vid något tillfälle samlas alla i sällskapet vid bänkbordet för att äta någon typ av medhavd mat, och fortsätter därefter att interagera på samma sätt som innan. Efterhand packar föräldrarna ihop alla saker och sällskapet lämnar lekplatsen.

Jämförelse mellan lekplatserna

Resultatet av jämförelsen presenteras med en beskrivning av de skillnader mellan sociala situationer som observerades på lekplatserna. Därefter tas övriga observerade skillnader upp och slutligen sammanfattas jämförelsen.

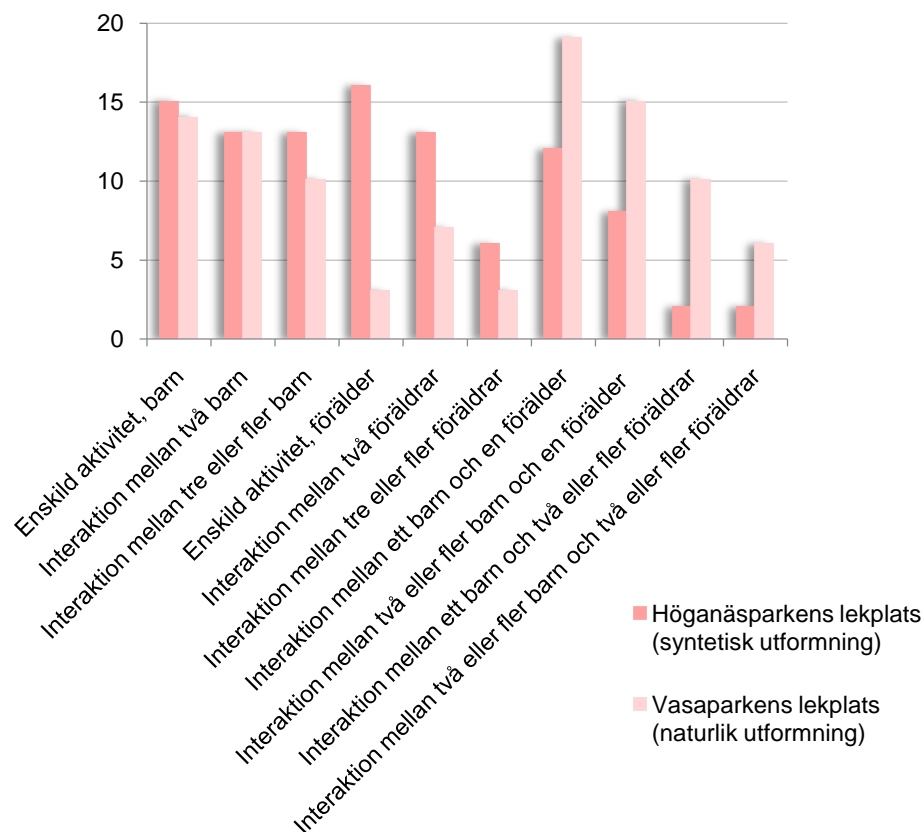
Sociala situationer

De sociala situationer som skilde sig minst var de där barn lekte för sig. Andelen interaktioner mellan två barn var helt likartad, och andelen enskilt agerande barn var snarlik. Interaktion mellan tre eller fler barn var lite vanligare på Höganäsparkens prefabricerade lekplats än på Vasaparkens naturlekplats, men vid båda lekplatserna var det förhållandevis vanligt.

Stora skillnader var det däremot bland de situationer där föräldrar agerade för sig. Alla tre av dessa situationer var vanligare på den syntetiskt utformade lekplatsen än på naturlekplatsen. Att föräldrar agerade enskilt var det vanligaste som inträffade på Höganäsparkens lekplats, men bland det minst vanliga på

Vasaparkens lekplats. Även interaktion mellan två, och mellan tre eller fler föräldrar, var mycket vanligare på den prefabricerade lekplatsen än på naturlekplatsen.

Situationerna där interaktion mellan barn och föräldrar uppstod, skilde sig också rejält, men av dem var alla istället betydligt vanligare på Vasaparkens lekplats än på Höganäsparkens. Interaktion mellan ett barn och en förälder var, om än relativt vanligt också på Höganäsparkens lekplats, klart vanligare på Vasaparkens. Mycket mer förekommande var interaktion mellan flera barn och en förälder, mellan ett barn och flera föräldrar, och mellan flera barn och flera föräldrar.

Figur C. Stapeldiagrammet är en sammanslagning av Figur A och Figur B, och visar hur de sociala situationerna skilde sig mellan lekplatserna.

Övriga observationer

En observation som noterades utöver de sociala situationerna var den högre frekvensen av barns byten av social situation på Höganäsparkens lekplats än på Vasaparkens. Föräldrar, däremot, bytte mer sällan social situation där. Fler människor besökte, och tycktes rymmas utan att det kändes trångt, naturlekplatsen än den syntetiskt utformade lekplatsen. Trots det var ljudnivån orsakad av besökarna högre på den senare, och även om vuxna titt som tätt pratade med varandra, var det barnen som stod för klart större delen av den. Även i Vasaparken bestod ljudnivån av övervägande barnens prat och rop, men där hördes mer av ett sorl av de vuxnas prat. Det noterades också att det var vanligare att äldre barn och pojkar besökte Höganäsparkens lekplats och att yngre barn och

flickor besökte Vasaparkens. De barn som besökte Höganäsparkens lekplats lekte dessutom mer riskabelt – något som de uppenbart tyckte var roligt – och tog vid flera tillfällen direkt farliga risker. En annan observation var att en större andel pappor besökte naturlekplatsen än den prefabricerade lekplatsen, liksom betydligt fler ensamma vuxna och sällskap av vuxna utan sällskap av barn.

Sammanfattning

Utmärkande för den prefabricerade lekplatsen var att fler föräldrar interagerade med varandra, än på naturlekplatsen, liksom att såväl barn som vuxna umgicks med människor från andra sällskap. På naturlekplatsen var det den höga förekomsten av interaktioner mellan barn och föräldrar som var utmärkande. Där var det vanligare att interaktionerna ägde rum inom sällskapen. På båda lekplatserna var det vanligt med interaktioner barn emellan.

Diskussion

Syftet med den här uppsatsen är att jämföra förekomsten av sociala interaktioner på en syntetiskt utformad, prefabricerad lekplats med den på en naturlekplats. Jämförelsen utfördes med hjälp av observationer på två lekplatser som rymde likartade lekredskap men skilde sig med avseende på utformningens material och färger. Efter observationerna kunde ett resultat sammanställas, som visade på små skillnader bland barnen, men stora bland föräldrarna och i interaktionerna mellan barn och föräldrar. Dessa kunskaper kring hur utformningen påverkar samspel mellan lekplatsbesökare kan förhoppningsvis bidra till utveckling i arbetet med att gestalta och anlägga goda såväl lekmiljöer som mötesplatser för alla.

Resultatdiskussion

De skillnader som resultatet uppvisar diskuteras här indelade i skillnader i interaktioner barn emellan, föräldrar emellan och mellan barn och föräldrar, och sammanfattas därefter.

Interaktioner barn emellan

Jämförelsen visar att barn vistades för sig själva och interagerade med andra barn i i stort sett lika hög grad oavsett lekplatsernas utformning. Den främsta skillnaden bland barnen, det vill säga att grupper om tre eller fler barn var vanligare på den prefabricerade lekplatsen, kan till viss del härledas till att barnen generellt var lite äldre där, än de som besökte naturlekplatsen, och att äldre barn, mellan sju och tio år gamla, ofta leker i större grupper, som tidigare nämnts (Alsand 2018). Det kan också ha att göra med att föräldrarna inte deltog i barnens aktiviteter i samma utsträckning, och att barnen således sökte sig till andra barn, vilket ledde till att där bildades större grupper.

Interaktioner föräldrar emellan

Den, totalt sett, största skillnaden mellan de båda lekplatserna, visade sig vara hur mycket föräldrar var för sig själva. Det var den vanligaste situationen som noterades på den prefabricerade lekplatsen, och bland de två minst vanliga på naturlekplatsen. Det kan till stor del bero på att naturlekplatsen, vars redskap inte

var prefabricerade och säkerhetsklassade, erbjöd större utmaningar för barnen, som föräldrarna stöttade barnen i. På samma sätt berodde det sannolikt också på att föräldrar uppfattade den prefabricerade lekplatsen som säker (Nordahl 2011, s. 3), och alltså inte upplevde det lika angeläget att följa sina barn där som på naturlekplatsen. Det kan också bero på att lekredskapen på Höganäsparkens lekplats inte, i lika stor utsträckning som de på Vasaparkens, erbjuder möjligheter för föräldrar att delta, då prefabricerade lekredskap såsom lekborgar ofta är välförsedda med väggar av säkerhetsskäl, vilka kan utgöra barriärer mellan föräldrarna och barnen.

Att barnen på Höganäsparkens lekplats var äldre, och med andra ord mer självständiga, kan vara en annan anledning till att fler föräldrar satt på bänkarna där, istället för att interagera med barnen. Att barnen lekte i större grupper kan, också det, vara en av anledningarna till att fler föräldrar valde att inte delta i barnens aktiviteter, det vill säga då föräldrarna kan ha upplevt att barnen hade fullt upp med andra barn.

Interaktion mellan två föräldrar och mellan tre eller fler föräldrar var mycket vanligare på Höganäsparkens lekplats än på Vasaparkens, detta trots att det var mindre vanligt att flera föräldrar besökte den prefabricerade lekplatsen tillsammans. Sannolikt berodde det till stor del på att många föräldrar satt på lekplatsens bänkar utan att interagera med sina barn, och därmed enkelt kunde interagera med andra föräldrar. Att många uppskattar möjligheten till kontakt med andra vuxna i samband med lekplatsbesök (Jansson 2013, s. 5), kan delvis förklara varför många föräldrar utan sällskap av andra vuxna gick med sina barn just dit och inte till Vasaparken. Det faktum att föräldrarna ofta kom dit utan vuxet sällskap, kan också ha bidragit till att de samlades i större grupper av föräldrar från olika sällskap.

Att det var mer heterogena sällskap som anlände till naturlekplatsen, kan sannolikt ha påverkat hur sällskapen interagerade med föräldrar och barn från andra sällskap. Som motsats till den prefabricerade lekplatsen, kan omständigheten att föräldrarna ofta hade vuxet sällskap, ha lett till att färre av dem interagerade med föräldrar från andra sällskap.

Interaktioner mellan barn och föräldrar

Sällskapen som besökte Vasaparkens lekplats tillsammans var, som tidigare nämnts, mindre homogena än de som besökte Höganäsparkens. Till naturlekplatsen kom såväl små sällskap som stora, och de större sällskapen kan alltså ha bidragit till att interaktioner med barn och vuxna utanför sällskapen var mindre vanliga, men också vara kopplat till de många interaktionerna mellan föräldrar och barn inom sällskapen. Det vill säga, att sällskapen som besökte lekplatsen kan ha gjort det i syfte att umgås med varandra, både barn och vuxna, hellre än för att barnen skulle umgås för sig och föräldrarna för sig.

Sammanfattning

Den prefabricerade lekplatsen, på vilken föräldrarna generellt sett deltog väldigt lite i barnens aktiviteter, utgjorde en förhållandevis god mötesplats för föräldrar som ville träffa andra föräldrar. Naturlekplatsen, där föräldrarna däremot umgicks väldigt lite med varandra, fungerade som en god plats för möten mellan föräldrar och barn. På båda lekplatserna förekom ofta interaktioner barn emellan. Således kan slutsatsen dras att lekplatserna kompletterar varandra väl, och att

såväl prefabricerade som naturinspirerade lekplatser utgör värdefulla mötesplatser i samhället.

Metoddiskussion

Strukturerade observationer från ett utomstående perspektiv visade sig vara en lämplig metod för att samla material till den här undersökningen. Smidigheten i att såväl observera som sammanställa observationerna, upplevde jag, förebyggde misstag som i värsta fall kunnat generera felaktiga resultat. Med facit i hand hade jag möjligen valt att dela upp observationerna på två prefabricerade lekplatser och två naturlekplatser, då studier på flera lekplatser hade kunnat ge ett mer allmängiltigt resultat, men det hade samtidigt kunnat försvåra analysen. Att studien fokuserade på interaktionernas kvantitet, gav den ringa inblick i hur givande interaktionerna var för de olika lekplatsbesökarna, men det bidrog till att hålla materialet objektivt.

Det är dock svårt att utifrån de utförda observationerna svara på huruvida det är utformningens direkta påverkan på lekplatsbesökarnas interaktioner som orsakar de uppvisade skillnaderna, eller om de beror på att de respektive lekplatserna attraherar människor som interagerar på likartade sätt som uppvisats, oavsett omgivningens utformning. Oklarheten är en möjlig felkälla, då studien menar att undersöka de direkta effekterna av utformningen på interaktionerna.

Att, istället för att notera vilka sociala situationer som utspelar sig momentant, notera när interaktioner börjar och slutar, hade kunnat ge en bättre inblick i hur många möten som uppstod mellan olika människor. En sådan metod hade varit möjlig att använda om jag hade valt att studera en mindre grupp. Då de interaktioner som noterades i den här studien, inte tog hänsyn till om det var samma personer som interagerade vid noteringen före eller efter, visar resultatet inte huruvida antingen nya möten uppstod ofta, eller om de som uppstod pågick länge. Således är den delen av metoden en möjlig felkälla till resultatets tolkning.

När det gällde analysmetod hade det varit mer rimligt med en metod som mätte kvantiteterna varje kategori för sig, det vill säga oberoende av andra kategorier, på respektive lekplats. Det hade kunnat ge en mer exakt inblick i interaktionsmönstren vid jämförelsen, och därmed ett mer användbart resultat.

Vidare frågeställningar

Att göra likartade undersökningar, i kombination med exempelvis enkätundersökningar över hur besökarna upplever de sociala samspelet eller lekplatsernas karaktärer, skulle kunna ge en mer omfattande bild av utformningens påverkan på interaktionerna. Att samtidigt undersöka vad som får besökarna att välja att komma till de olika lekplatserna skulle dessutom kunna påvisa om uppvisade skillnader är kopplade till valet av lekplats.

Då fler människor än barn och föräldrar använder lekplatser, skulle också studier av övriga besökares sociala interaktioner på lekplatserna, vara ett ytterligare sätt att öka kunskaperna om hur lekplatser bör gestaltas för att utgöra goda mötesplatser. Likartade undersökningar som denna, men med fokus på enbart barnens, alternativt föräldrars eller andra besökares, sociala interaktioner, skulle dessutom kunna ge mer information om hur olika utformningar påverkar interaktioner inom målgrupper.

Referenser

- Alfvén, M. & Hofsten, K. (2010). *Tagga ner!: Lagom bra föräldrar är bäst*. Stockholm: Norstedts
- Alsand, A-M. E. (2018). *Så utvecklas barn av att leka*. 1177 Vårdguiden. Tillgänglig: <https://www.1177.se/Tema/Barn-och-foraldrar/Vaxa-och-utvecklas/Lek/Leken-som-lar/> [2018-07-30]
- Asp, H. (2017). *Lekplatsprogram*. Mariestad: Mariestads kommun. Tillgänglig: <https://mariestad.se/download/18.7fd5104615bfbd448fb33aed/1495461328957/Lekplatsprogram+2017.pdf> [2018-07-30]
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber. 2. [rev.] uppl.
- Cars, G. (2012). *Att skapa och utveckla mötesplatser*. UR samtiden, 2012- 08-29. Tillgänglig: <http://www.ur.se/Produkter/172336-UR-SamtidenMotesplatser-i-staden-Att-skapa-och-utveckla-motesplatser> [2013-01-22]
- Chatti, H. (2013). *Lekparker som gröna mötesplatser: Ett verktyg för inventering, analys och värdering av lekparker ur landskapsarkitektens perspektiv*. Uppsala: Sveriges lantbruksuniversitet. Tillgänglig: https://stud.epsilon.slu.se/5073/1/chatti_h_130214.pdf [2018-07-03]
- Faskunger, J. (2008). *Barns miljöer för fysisk aktivitet: Samhällsplanering för ökad fysisk aktivitet och rörelsefrihet hos barn och unga*. Östersund: Statens folkhälsoinstitut. Tillgänglig: http://www.fhi.se/PageFiles/3850/R200833_barns_miljoer_for_fysisk_aktivitet_webb.pdf [2012-04-06]
- Gehl, J. (2010). *Cities for People*. Washington DC: Island Press.
- Grahn, P. (1985). *Hur brukas tätortens friytor?: En litteraturgenomgång av internationell forskning samt ett par egna pilotstudier*. Institutionen för landskapsplanering, SLU Alnarp. Stencil 85:6.
- Granberg, A. (2003). *Småbarnslek: En livsnödvändighet*. Stockholm: Liber. 1. uppl.
- Hofflander, F. (2016). *De ger föräldrar ny mötesplats*. Göteborg: Göteborgsposten 2016-04-07. Tillgänglig: <http://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/de-ger-f%C3%B6r%C3%A4ldrar-ny-m%C3%B6tesplats-1.184695> [2018-08-01]
- Jansson, M. (2013). *Utveckla de offentliga lekplatserna*. Movium fakta 2013 nr 5. Tillgänglig: http://www.movium.slu.se/system/files/news/9805/files/movium_fakta_5_2013-offentliga_lekplatser.pdf [2018-07-03]
- Juul, J. (u.å.). *Barns behov av uppmärksamhet*. Family-Lab Sverige. Tillgänglig: http://www.family-lab.se/barns_behov_av_uppmarksamhet.asp [2018-07-26]
- Kylén, J. (2004). *Att få svar: Intervju, enkät, observation*. Stockholm: Bonnier Utbildning. 1. uppl.
- Lazar, M. (2017). *Social interaktion genom spontansport: En omgestaltning av Spelbomskans torg i Stockholm med fokus på sport och lek*. Uppsala: Sveriges lantbruksuniversitet. Tillgänglig: https://stud.epsilon.slu.se/10391/1/lazar_m_171011.pdf [2018-07-03]

- Lärarnas tidning (2004). *Fredrika Mårtensson: Barns utomhuslek*.
Läraryrket 2004-06-02. Tillgänglig: <https://lararnastidning.se/fredrika-martenssonbarns-utomhuslek/> [2018-07-18]
- Mjöberg, L. (u.å.). *Fredrika Mårtensson*. Förskoleforum. Tillgänglig:
<http://forskoleforum.se/personer/fredrika-martensson> [2018-07-05]
- Moore, R., Goltsman, S. och Iacofano, D. (1992). *Play for all Guidelines: Planning, Design and Management of Outdoor Play Settings for All Children*. 1. uppl. USA: MIG Communications.
- Mynewsdesk (2018). *Kul med kids*. Mynewsdesk 2018-05-08. Tillgänglig:
<http://www.mynewsdesk.com/se/pressreleases/nu-lanseras-en-ny-moetesplats-foer-smaabarnsfoeraeldrar-och-blivande-foeraeldrar-kul-med-kids-2501769>
[2018-08-01]
- Nilsson, N. (1970). *Busarna i lekplatsdebatten: Tekniker, politiker, mammor!* 1. uppl. Stockholm: Esselte tryck.
- Nordahl, F (2011). *Prefab kontra naturlek: Förvaltarens perspektiv på anläggning och skötsel*. Alnarp: Sveriges lantbruksuniversitet. Tillgänglig:
https://stud.epsilon.slu.se/3123/1/nordahl_f_110817.pdf [2018-07-05]
- Rädda barnen (u.å.). *Därför är det viktigt för barn att få leka*. Tillgänglig:
<https://www.raddabarnen.se/rad-och-kunskap/arbetar-med-barn/barn-och-lek/>
[2018-08-01]
- Sederlöf, N. (2015). *Viktigt leka med barnet*. Helsingfors: Yle. Tillgänglig:
<https://svenska.yle.fi/artikel/2015/08/14/viktigt-leka-med-barnet> [2018-07-26]
- Stockholms stad (2007). *Barns tillgång till lekområden Analyser av faktiskt gångavstånd från bostäder, förskolor och grundskolor i Stockholms stad*. Stockholm: Miljöförvaltningen Stockholms stad. Tillgänglig:
<https://insynsverige.se/documentHandler.ashx?did=55097> [2018-08-04]
- Sydsvenskan (2009). *Lek är viktigast för barn*. Sydsvenskan Inpå livet 2009-08-24. Tillgänglig: <https://www.sydsvenskan.se/2009-08-24/lek-ar-viktigast-for-barn> [2018-07-26]
- The Habitat Agenda: Chapter IV: C (1996). *Sustainable human settlements development in an urbanizing world*. Tillgänglig. www.un-documents.net/ha-4c.htm [2013-04-06]
- Titman, W. (1994). *Special places; Special people: The Hidden Curriculum of School Grounds*. World Wide Fund for Nature - UK. Tillgänglig:
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED430384.pdf> [2016-04-20]
- Tunhielm, J. (2013). *Plats för möten, upplevelse och aktivitet: Mötesplatser i det gröna offentliga rummet*. Uppsala: Sveriges lantbruksuniversitet. Tillgänglig:
https://stud.epsilon.slu.se/5745/7/tunhielm_j_130702.pdf [2018-08-02]